Jasmina Šakiæ: Pjesme s mog otoka

Autor Administrator

Ovdje prvi put (u Hrvatskoj) donosimo kratki izbor pjesama iz ciklusa Pjesme s mog otoka pjesnikinje Jasmine Šakiæ (1936. - 1916.), izuzetno zanimljive osobe, èije æe vam se pjesme zasigurno svidjeti a životna prièa i zaintrigirati. Jasminu je životni put odveo iz Zagreba u Švicarsku gdje završava licencijat iz slavistike, dobiva mjesto predavaèa na fakultetu, piše poeziju i radi kao sudski tumaè za njemaèki jezik. Pjesme koje ovdje objavljujemo najprije je napisala na njemaèkom i tek kasnije ih prevela na hrvatski. Nakon pjesama ovdje, također, možete proèitati njen kratki, ali vrlo zanimljivi i pomalo tragièni životopis.

Jasmina Šakiæ

Izbor iz ciklusa

PJESME S MOG OTOKA

Doba ljubavi

Sutivan

(Doba tuge i rastajanja, Doba umiranja)

Zurich i Walenstatt

MOJ OTOK

otok Braè

Poznaješ li krš

mog otoka

taj pusti bijeli kamen?

Poznaješ li brazgotine

maslina

istrljane solju i vjetrom?

Ima i nježnosti

u njihovim ranama

pa èak i kamen tamo

ima svoju dušu.

S U T I V A N

(trilogija)

MALO MISTO MOJE

Teško te je naæi

na zemljopisnoj karti

gradiæu moj mili

gdje kamene kuæe

bjelinom sjaje

a u luèici modroj

ljuljaju se lađe.

Da,

teško te je naæi

na zemljopisnoj karti

misto moje malo,

meni najdraže na svijetu,

gdje u luci

prava kula stoji,

a sunèani sat

sretne sate broji.

Do kule je dvorac

pjesnika starog,

a par koraka dalje

i filozof slavni

rodnu kuæu ima,

no sve je skromno

smireno i tiho

èuješ samo more

i cvrèka u borovima.

I dok te sretna gledam

tako blještavog u suncu

ili u suton

kad se svjetla pale,

plavetnilom svojim

miluje te more

a vjetar ti ljubi

obronke i vale.

TRI SVECA

Tri sveca

tri zaštitnika tvoja

od davnine

nad tobom bdiju

i s crkvicama svojim

grleæi te nježno

sa istoka, zapad

i juga te zaštiæuju.

Sveti Ivan

Ime ti je dao

I krstio te

Po imenu svom.

Sveti Vincenc

Za ljetinu brine

Èuva tvoja polja

Lozu i masline.

A sveti Roko

tvoj zaštitnik glavni

èuva sve što živi

životinje i ljude

brani ih i štiti

od nedaæe svake

od bolesti , gladi

i svake vrste kuge.

I tako od davnine

zagrljajem svojim

èak tri sveca te brane

èuvaju ti zemlju

i sve tvoje ljude

pazeæi budno

da im svima uvijek

na kopnu i na moru

što bolje bude.

KAKO SAM TE NAŠLA

Kako sam te našla

pitaš me tiho

a more ti šapæe

ljubav je to bila

iz mladosti prve

kad sam kao dijete

mojoj teti Mari

amo dolazila

SREÆOM sam te naššla

Sutivane moj dragi

bilo je to davno

kad su ovi ljudi

još bili mala djeca

a mi smo pokraj rive

i po kamenjaru

sadili šumu

borove i palme

i molili za uspjeh

zaštitnika sveca

Da,

SREÆOM sam te našla

bilo je to davno...

no uvijek kad doðem

pozdravlja me šuma

a pored rive

doèekaju me palme

èeka me osmjeh

i zagrljaj topli

radost dragih lica

prijatelji stari

I dok prolazim sretna

obalom tvojom

i polako idem

k mom malom domu

slušam tihu pjesmu

borova i mora

o sreæi i ljubavi.

U NAŠOJ UVALI NA KRAJU OTOKA

Dvorac

sam Ti

sagradila

Od snova

I bijelog

kamena

Granèice

mirte

zatakla sam

u njegove

zidove

A naranèin

cvijet

u moju

kosu

Opijena

morem

odjevena

ljetom

trèala sam

Tebi

ususret

JEDAN DAN S TOBOM

Suncem opaljeno Tvoje tijelo

izmeðu bijelog kamenja

Zelenilo borova

èuva nas od tuðeg pogleda

Èežnja cvrèaka

obremenjuje vjetar

Nadolazeæa plima

miluje nježno

Užarenu tišinu veèeri

STARA MARA

Zaljubljena si, vidim,

kæeri

reèe mi danas

stara Mara

Tvoje oèi

sjaje

zamagljen je

Tvoj pogled

a tvoji bokovi

se njišu

kao brodice

kad u

rodnu luku

plove.

ŽELJA

Da mi je

tisuæu ruku

da Te istovremeno

milujem svuda

Da mi je

stotinu usana

da Te istovremeno

ljubim svuda

A kad odeš

neæu otvoriti prozore

moje sobe

da me Tvoj miris

ne napusti

I neæu istresati

jastuke

mog kreveta

da otisak Tvog tijela

ostane uz mene

OGRLICA OD SREBRA

Ogrlica od

starinskog srebra

što mi grudi

krasi

je Tvoj znak

koji sa

sa ponosom nosim

Svaka misao

na tebe

i na dane

s Tobom

ispunja me

sreæom

I kad se

uspinjem

uzanim putem

na brdo

mog otoka

pjevaju

borovi i

èempresi

još uvijek

pjesmu

naše ljubavi

KAD PONOVO DOĐEŠ

Kad ponovo doðeš

oprat æu

moje tijelo

u najfinijim

uljima

da moja

koža

još mirisnija

bude

-za Tebe

Kad ponovo doðeš

obuæi æu

najsveèanije

haljine

i okitit se

nakitom

da još

ljepša

budem

-za tebe

Da,

kad ponovo doðeš

povest æu Te

u jedan svijet

koji Ti

samo

iz èežnje

znaš

a u koji

nikad

stupiti neæeš

-bez mene

KOLIKO PISAMA

Koliko pisama

sam ti pisala

-u mojim mislima

Koliko razgovora sam

s Tobom vodila

-neèujno, bez ijedne rijeèi.

Koliko poljubaca

sam Ti dala

-koje nikad osjetio nisi

NE ZBOG LJUBAVI

Ne

zbog ljubavi

nego

zbog Tebe

-voljela sam Te

Ne

muškarca

u Tebi

nego Tebe

muškarca

kakav jesi

i kakav bi mogao biti

-da te nije

strah

OÈAJ

Spavati,

da ne mislim

na Tebe

Bdjeti

da ne sanjam

o Tebi.

Proklinjati Te

da barem

i u oèaju

budem s Tobom.

Jasmina Šakiæ
(1936. - 2016.) roðena je u Zagrebu u uglednoj graðanskoj obitelji. Uz majku Slavu, oca Vjeku i nešto mlaðeg brata Borisa djetinjstvo joj protjeèe mirno i bezbrižno u svakodnevnim igricama u krugu roditeljskog doma. Sa èetiri godine ima guvernantu iz Beèa, uèi njemaèki i poèinje svirati harmoniku. Uskoro, nažalost, dolazi rat i s njime prve nevolje. Otac koji je radio kao rukovodilac u ameriènoj tvrtci Mobil oil, po svršetku rata poput brojnih drugih „neprijateljskih elemenata“ pada pod udar komunistièkog režima i odlazi na „dugi službeni put“.

Nakon èetiri godine robije i krajnje neizvjesnosti majka Slava uspije vezama i zlatom otkupiti njegovu slobodu. Tu joj pomažu teta Beba i ujak Rudi, koji i sam ubrzo postane žrtvom režima. Obitelj nekako uspijeva opstati i u novim okolnostima, i nastaviti koliko – toliko normalnim životom. Dobra i nadarena djeca dobivaju fini graðanski odgoj i solidnu naobrazbu. Jasmina završava klasièni gimnaziju, s deset godina polazi i u muzièku školu - uèi klavir i solo pjevanje, dok Boris ide prema zvanju inženjera. Nakon mature i konzervatorija Jasmina nastavlja studij književnosti i njemaèkog jezika. U devetnaestoj godini odlazi na dalji studij u Švicarsku gdje joj prvi smještaj pruža teta Štefica Vidaèiæ, novinarka i prva mis Europe.

U novoj sredini koja ju oduševljava ljepotom i ureðenošæu Jasmina se ističe svojim znanjem i marljivošæu, a dobrotom i darom za lijepo ophoðenje s ljudima osvaja sve oko sebe. Tako i hladnog policijskog

službenika, koji joj isprva pravi probleme oko izdavanja dozvole za boravak, svojim profinjenim nastupom pridobiva na svoju stranu. Od neumoljivog birokrata on joj postaje prijatelj pa je zajedno s majkom ugošæava u svome domu na Badnju veèer. Uz studij slavistike Jasmina naporno radi kako bi osigurala sredstva za život – prevodi, daje instrukcije, šije kopèe na torbama u trgovini supruga tete Štefice.

Èega
se god prihvati sve joj ide za rukom, gdje god se pojavi prate ju samo pohvale, i brzo napreduje do kustosa u Galeriji Ziegler. Po svršetku licencijata dobiva mjesto predavaèa na fakultetu, piše literarne tekstove, radi kao sudski tumaè u Zurichu, a uz sve to biva asistenticom tadašnje TV zvijezde Maeni Webera. Jasmina je sretna, svi njeni snovi se ostvaruju kako je samo poželjeti mogla, i kasnije æe stalno isticati kako je to bilo najljepše i najispunjenije vrijeme njenog života.

Nažalost,
božica fortuna joj uskoro okreæe leða, dane sreæe i mladenaèkog ushita prekida nesmiljena bolest. Poèinje njena kalvarija i hod po bolnicama i ljeèilištima. Ali, Jasmina je borac, ona se ne predaje. Uz lijeèenje nastavlja s nesmanjenim intenzitetom rad sa svojim studentima sve dokle joj tjelesne snage to dupuštaju. Kada zbog slabosti više ne može odlaziti na fakultet, ona studente naruèuje k sebi, održuje seminare u vlastitom stanu i radi s njima do iznemoglosti. A oni, oduševljeni njenim pristupom, zahvaljuju joj uz pjesmu i gitaru.

Upravo
u to vrijeme Jasmina susreæe èovjeka svojih snova Švicarca Martina Waldera. I dogodi se ljubav, prva i jedina u njenom životu. Sva je u devetom nebu, cijeli svijet je njen. I bolest se povlaèi – sve je dobro kad si voljen. Svoju sreæu ona želi podijeliti sa svima. Prijatelje èesto poziva k sebi, uprilièuje druženja i male veselice. Ali život opet nije fer prema njoj. Dragi joj se zaljubi u najbolju prijateljicu i odlazi, a ona opet ostaje sama. Sa svojom bolesti i sjetnim stihovima.

Meðutim,
unatoè svemu tomu Martin joj ostaje odan prijatelj sve do kraja života. I pouzdan oslonac u najtežim trenutcima. Njegovu kæerku Juliju, pravu sliku i priliku nje same, Jasmina prihvaæa kao svoju roðenu. Prati njen rast i razvoj, èesto se druži s njom i èuva je, i u njoj na svoj naèin, proživljava i vlastito maternistvo. Njih dvije kao da su se same birale. Èesto odlaze zajedno na ljetovanja u Sutivan na Braèu, a pred kraj izleti u Aranno postaju njihova mala uskrsna tradicija.

Iako
je u Švicarskoj našla svoj novi dom i dobila njeno državljanstvo, Jasmina nikada ne zaboravlja svoj Zagreb i Hrvatsku. Podjednako voli i jednu i drugu domovinu, a najviše se veseli ljetnim odmorima u svojoj

kuæici u Sutivanu. Kad joj se majka teško razboli i nakon moždanog udara ostane trajno nepokretna i bez svijesti, ona sve svoje brige i obveze ostavlja po strani i brine se o njoj sve do kraja. Pune tri godine. Nije bilo lako ali, svejedno, ozbiljno bi se naljutila kad bi joj tko savjetovao da je smjesti u neku ustanovu. To joj nije padalo ni na kraj pameti. Majèinu je sobu pretvorila u pravu bolesnièku i, unatoè vlastitim poteškoæama, sve je iznijela na svojim leðima. Desna ruka uvijek joj je bila gospoða Mira, a kada više nije mogla sama pomagale bi joj medicinske sestre Slavica i Zorica. Nakon smrti majke sve se jednako ponovilo i s tetom Bebom. Pune dvije godine.

Kako više nije imala nikoga svoga u Hrvatskoj, a i zbog pogoršanja bolesti, vraæa se u Švicarsku u kojoj ostaje sve do kraja života. Nade da æe još koji put doæi u domovinu, u svoj rodni Zagreb i na voljeni otok, osjetiti miris mora i lavande, nisu joj se ostvarile. Najveæi dio vremena provodi na lijeèenju u klinici u Zurichu gdje joj dijagnosticiraju neizljeèivu malignu bolest u uznapredovaloj fazi. Unatoè svim poduzetim mjerama stanje joj se iz dana u dan pogoršava te je premještaju u tamošnji hospicij. Tu je posjeæuju samo najbliži prijatelji, Julija i njen deèko Martin. Povremeno se javlja svome lijeèniku u Zagreb žaleæi se kako joj je sve lošije i kako trpi neizdržive bolove unatoè svemu što joj daju. Potpuno je svjesna svoga stanja – skorog neizbježnog kraja, ali ne klone duhom. Uz sve svoje muke najveæa joj je briga kako urediti svoje posljednje stvari, napisati oporuku i dati prijateljici Gabrijeli detaljne upute o posljednjem ispraæaju. Agonija je potrajala gotovo tri mjeseca.

Bio je ponedjeljak 4. travnja 2016. u 11, 40 sati kada se konaèno rješila svih svojih briga i muka. I otišla zauvijek. U èvrstoj vjeri da to nije kraj, nego tek poèetak. Lokalne novine objavile su njene stihove, a prijatelji knjigu pjesama - 52 insel gedichte (na njemaèkom jeziku) i uprilièili dostojanstven oproštaj. U Zagrebu jednako dirljiv ispraæaj. Gospoða Gabrijela je tako nadahnuto i dirljivo govorila o dragoj prijateljici da su svima oèi zasuzile. Jednako je bilo i na misi zadušnici u Crkvi Krista Kralja na Mirogoju koju je slavio vlè. Josip Kuhtiæ. Nakon svega, po izrièitoj želji pokojnice, još smo se malo podružili u restoranu Kaptolska klijet, popili kupicu u njenu èast i poslušali reminiscencije gospoðe Gabrijele koja je najljepšim rijeèima oslikala vrijeme kada su dijelile isti radni prostor i iste brige i radosti.

"Bila je dobra duša - dobra djevojèica, uzorna uèenica, odlièna studentica, najbolja prijateljica, jednako tako i kolegica, uvijek spremna pomoæi svakome kome je potrebno. Beskompromisno dosljedna, u poslu perfekcionist, u životu idealist, uvijek je više mislila na druge nego na sebe. A drugi èesto nisu uzvraæali... Vjerojatno se zbog toga u njenim pjesmama katkad i nasluæuje blaga sjeta i tuga. Nadamo se i vjerujemo da je sada u boljem društvu nego što je ovo koje je ostavila. Jer ona je to sigurno zaslužila. To je bila naša Jasmina..."

Ante Lj.

(prema zapisima gospoðe gospoðe Gabrijele)

P. S.

Kaže
se da èovjek živi i nakon svoje smrti, sve dok traju sjeæanje na njega. Jasmina živi u svojim dobrim djelima, u dobroti koju je obilato dijelila, u svojim stihovima. Neke njene pjesme veæ su uglazbljene i izvedene u koncertnim dvoranama, njeno ime se nalazi u programima i izgovara na pozornicama. Pogledajte:

http://tockanai.net/index.php/u-potrazi/111-jasmina-sakic-pjesme-s-mog-otoka

http://glazbenestaze.com/